

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (třetího senátu)

10. října 2013(*)

„Sociální zabezpečení – Nařízení (EHS) č. 1408/71 – Článek 28 odstavec 2 písm. b) – Dávky nemocenského pojištění – Poživatelé starobních důchodů v několika členských státech – Bydliště v jiném členském státě – Poskytování věcných dávek ve státě bydliště – Náklady na dávky – Členský stát, jehož právním předpisům poživatel důchodu podléhal nejdelší dobu – Pojem“

Ve věci C-321/12,

jejímž předmětem je žádost o rozhodnutí o předběžné otázce na základě článku 267 SFEU, podaná rozhodnutím Centrale Raad van Beroep (Nizozemsko) ze dne 27. června 2012, došlým Soudnímu dvoru dne 2. července 2012, v řízení

F. van der Helder,

D. Farrington

proti

College voor zorgverzekeringen,

SOUDNÍ DVŮR (třetí senát),

ve složení M. Ilešič, předseda senátu, C. G. Fernlund, A. Ó Caoimh (zpravodaj), C. Toader a E. Jarašiūnas, soudci,

generální advokát: N. Wahl,

vedoucí soudní kanceláře: M. Ferreira, vrchní rada,

s přihlédnutím k písemné části řízení a po jednání konaném dne 18. dubna 2013,

s ohledem na vyjádření předložená:

- za F. van der Helder, jím samým a W. Wehmeijerem, advocaat,
- za D. Farringtona jím samým,
- za College voor zorgverzekeringen M. Mulderem a K. Siemelingem, advocaat,
- za nizozemskou vládu K. Bulterman a C. Wissels, jako zmocněnkyněmi,
- za estonskou vládu, M. Linntam, jako zmocněnkyní,
- za finskou vládu S. Hartikainenem, jako zmocněncem,
- za švédskou vládu S. Johannesson a C. Meyer-Seitz, jako zmocněnkyněmi,

– za vládu Spojeného království H. Walker a C. Murrell, jako zmocněnkyněmi, ve spolupráci s R. Palmerem a J. Coppelem, barristers,

– za Evropskou komisi M. van Beekem a V. Kreuschitzem, jako zmocněnci,

po vyslechnutí stanoviska generálního advokáta na jednání konaném dne 19. června 2013,

vydává tento

Rozsudek

1 Žádost o rozhodnutí o předběžné otázce se týká výkladu čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, pozměněného a aktualizovaného nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 35), ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 ze dne 18. prosince 2006 (Úř. věst L 392, s. 1, dále jen „nařízení č. 1408/71“).

2 Tato žádost byla podána v rámci sporu vedeného F. van der Helderem a D. Farringtonem proti College voor zorgverzekeringen (Výbor pro zdravotní pojištění, dále jen „CVZ“), který se týká hrazení příspěvků do systému povinného zákonného zdravotního pojištění v Nizozemsku.

Právní rámec

Unijní právo

3 Článek 1 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Definice“, stanoví:

„Pro účely tohoto nařízení:

[...]

j) se ‚právními předpisy‘ rozumějí pro každý členský stát právní a správní předpisy a jiná ustanovení a všechna ostatní prováděcí opatření, současná i budoucí, týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2, nebo zvláštních nepřispěvkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a.

[...]

r) se ‚dobou pojištění‘ rozumějí příspěvkové doby nebo doby zaměstnání nebo samostatné výdělečné činnosti, které jsou definované nebo uznané za doby pojištění právními předpisy, podle nichž byly získány nebo se považují za získané, a všechny podobné doby, pokud je uvedené právní předpisy považují za rovnocenné dobám pojištění [...]

4 Článek 4 tohoto nařízení, nadepsaný „Oblast působnosti“, v odstavci 1 stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

- a) dávky v nemoci a mateřství;
- b) dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výtěžné schopnosti;
- c) dávky ve stáří;
- d) dávky pozůstalým;
- e) dávky při pracovních úrazech a nemocech z povolání;
- f) pohřebné;
- g) dávky v nezaměstnanosti;
- h) rodinné dávky.“

5 Hlava III uvedeného nařízení obsahuje zvláštní ustanovení týkající se těchto různých kategorií dávek. Kapitola 1 hlavy III tohoto nařízení se týká dávek v nemoci a mateřství. Oddíl 5 této kapitoly, nazvaný „Důchodci a jejich rodinní příslušníci“, obsahuje články 27 až 34 nařízení č. 1408/71.

6 Článek 27 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Důchody vyplácené podle právních předpisů několika států, pokud je nárok na věcné dávky v zemi bydliště“, zní následovně:

„Důchodce, který má nárok na pobírání důchodu podle právních předpisů dvou nebo více členských států, z nichž jeden je členský stát, na jehož území má bydliště, a který má nárok na dávky podle právních předpisů posledně uvedeného členského státu, případně s přihlédnutím k článku 18 a příloze VI, obdrží spolu se svými rodinnými příslušníky tyto dávky od instituce místa bydliště a na účet uvedeného orgánu, jako by dotyčná osoba byla poživatelem důchodu náležejícího pouze podle právních předpisů posledně uvedeného členského státu.“

7 Článek 28 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Důchody vyplácené podle právních předpisů jednoho nebo více členských států, pokud není žádný nárok na věcné dávky v zemi bydliště“, stanoví:

„1. Důchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho členského státu nebo na důchody podle právních předpisů dvou nebo více členských států a který nemá nárok na dávky podle právních předpisů státu, na jehož území má bydliště, obdrží přesto tyto dávky pro sebe i pro své rodinné příslušníky, případně s přihlédnutím k článku 18 a příloze VI, jestliže by měl na ně nárok podle právních předpisů členského státu nebo alespoň jednoho z členských států příslušného, pokud jde o jeho důchody, kdyby měl bydliště na území takového státu. Dávky se poskytují za těchto podmínek:

- a) věcné dávky poskytuje na účet instituce uvedené v odstavci 2 instituce místa bydliště, jako by dotyčná osoba byla poživatelem důchodu na základě právních předpisů státu, na jehož území má bydliště, a měla nárok na věcné dávky;

[...]

2. V případech, na které se vztahuje odstavec 1, nese náklady na věcné dávky instituce určená podle těchto pravidel:

[...]

b) pokud má důchodce nárok na uvedené dávky podle právních předpisů dvou nebo více členských států, nese náklady na ně příslušná instituce toho členského státu, jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdelší dobu; pokud by použití tohoto pravidla mělo za následek odpovědnost několika institucí za náklady na dávky, nese náklady instituce uplatňující právní předpisy, kterým důchodce podléhal naposledy.“

8 Článek 28a tohoto nařízení, nadepsaný „Důchody vyplácené podle právních předpisů jednoho nebo více členských států jiných než země bydliště, pokud je nárok na dávky v zemi bydliště“, stanoví:

„Pokud má důchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho členského státu nebo na důchody podle právních předpisů dvou nebo více členských států, bydliště na území členského státu, podle jehož právních předpisů nárok na věcné dávky není závislý na podmínkách pojištění nebo zaměstnání a podle jehož právních předpisů není vyplácen žádný důchod, nese náklady na věcné dávky poskytované jemu a jeho rodinným příslušníkům instituce jednoho z členských států příslušných v oblasti důchodů, určená podle pravidel stanovených v čl. 28 odst. 2, pokud by důchodce a jeho rodinní příslušníci měli nárok na takové dávky podle právních předpisů uplatňovaných uvedenou institucí, kdyby měli bydliště na území členského státu, kde má instituce sídlo.“

9 Článek 33 nařízení č. 1408/71, nadepsaný „Příspěvky placené důchodcem“, stanoví:

„1. Instituce členského státu příslušná pro vyplácení důchodu, která uplatňuje právní předpisy stanovící srážky příspěvků placených důchodcem pro krytí dávek v nemoci a mateřství, je oprávněna provádět tyto srážky, vypočítané v souladu s uvedenými právními předpisy, z vyplácených důchodů v takovém rozsahu, aby náklady na dávky podle článků 27, 28, 28a, 29, 31 a 32 nesla instituce uvedeného členského státu.

2. Pokud v případech uvedených v článku 28a podléhá získání dávek v nemoci a v mateřství platbě příspěvků nebo podobných plateb podle právních předpisů členského státu, na jehož území má dotčený důchodce bydliště, nejsou tyto příspěvky z důvodu bydliště splatné.“

10 Podle čl. 36 odst. 1 tohoto nařízení jsou věcné dávky poskytované institucí jednoho členského státu na účet instituce jiného členského státu, zejména na základě ustanovení článků 28, 28a a 33 tohoto nařízení, plně nahrazeny.

11 Článek 95 nařízení Rady (EHS) č. 574/72 ze dne 21. března 1972, kterým se stanoví prováděcí pravidla k nařízení č. 1408/71, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97, ve znění nařízení Rady (ES) č. 1223/98 ze dne 4. června 1998 (Úř. věst. L 168, s. 1; Zvl. vyd. 05/01, s. 83), stanoví, že částku věcných dávek poskytovaných na základě článků 28 a 28a nařízení č. 1408/71 nahrazují příslušné instituce institucím, které uvedené dávky poskytovaly, na základě paušální částky, která se co nejvíce blíží skutečným výdajům a jejíž výpočet je upraven v tomto ustanovení.

Nizozemské právní předpisy

12 Před 1. lednem 2006 upravoval zákon o zdravotních pojišťovnách (Ziekenfondswet, dále jen „ZFW“) režim povinného zákonného zdravotního pojištění pouze pro osoby, které byly zaměstnanci a jejichž příjem nedosahoval určité hranice. Osoby, na které se tento systém nevztahoval, musely naopak za účelem pojištění pro případ nemoci uzavřít s pojišťovnou smlouvu o soukromém pojištění.

13 Tento systém povinného zákonného pojištění se za určitých podmínek vztahoval i na nerezidenty pobírající důchod na základě zákona upravujícího všeobecný systém důchodového pojištění (Algemene Ouderdomswet, dále jen „AOW“) nebo na základě zákona o pojištění pro případ pracovní neschopnosti (Wet op de arbeidsongeschiktheidsverzekering).

14 S účinností od 1. ledna 2006 zavedl zákon o zdravotním pojištění (Zorgverzekeringwet, dále jen „ZVW“), ve znění použitelném na projednávaný případ k 1. srpnu 2008, povinný zákonný systém zdravotního pojištění pro všechny osoby, které mají bydliště nebo které pracují v Nizozemsku.

15 Článek 69 tohoto zákona zní následovně:

„1. Osoby s bydlištěm v zahraničí, které podle nařízení Rady Evropských společenství nebo podle nařízení přijatého podle Dohody o Evropském hospodářském prostoru nebo podle Dohody o sociálním zabezpečení mají v případě potřeby nárok na zdravotní péči nebo na náhradu výdajů na tuto péči podle právních předpisů o zdravotním pojištění v jejich zemi bydliště, se přihlásí u [CVZ], pokud se na ně nevztahuje povinné pojištění podle tohoto zákona.

2. Osoby uvedené v [odstavci 1] jsou povinny platit příspěvek stanovený vyhláškou ministerstva. Část příspěvku stanovená touto vyhláškou je pro účely zákona o příspěvcích na zdravotní pojištění [(Wet op de zorgtoeslag)] považována za pojistné na zdravotní pojištění.

[...]

4. [CVZ] odpovídá za provádění ustanovení [odstavce 1] a v něm uvedených mezinárodních předpisů, jakož i rozhodnutí o uložení a výběru příspěvků ve smyslu [odstavce 2] [...].“

16 Jak před 1. lednem 2006, tak po tomto datu bylo obecným zákonem o mimořádných léčebných výdajích (Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten) rovněž zajištěno pojištění všech obyvatel proti riziku mimořádných léčebných výdajů, jako jsou zejména rizika, na která se nevztahuje ZFW a ZVW nebo soukromé pojištění.

Spor v původním řízení a předběžná otázka

17 Pan van der Helder je nizozemský státní příslušník v důchodu, který má od roku 1991 bydliště ve Francii. Během své profesní kariéry bydlel a pracoval v několika členských státech. Od srpna 1997 pobírá na základě nizozemských právních předpisů důchod podle AOW. Výše tohoto důchodu odpovídá 43 letům pojištění v tomto členském státě. Tyto nároky byly získány na základě bydliště a dobrovolného pojištění. Kromě toho pobírá F. van der Helder starobní důchod vyplácený podle právních předpisů Finské republiky, kde byl pojištěn

v období od 1980 do 1987. Dále je také poživatelé starobního důchodu na základě právních předpisů Spojeného království Velké Británie a Severního Irska.

18 Pan Farrington je důchodce s britskou státní příslušností, který od května 2004 bydlí ve Španělsku. Během své profesní kariéry bydlel a pracoval v několika členských státech, v projednávaném případě jde o Spojené království a Nizozemsko. Od dubna 2006 pobírá na základě nizozemských právních předpisů starobní důchod podle AOW. Výše tohoto důchodu odpovídá 35 letům pojištění získaným v tomto členském státě. Kromě toho D. Farrington pobírá zákonný starobní důchod podle právních předpisů Spojeného království, kde byl zaměstnán v období od 1957 do 1972.

19 Do 1. ledna 2006 nemuseli být F. van der Helder ani D. Farrington pojištění v nizozemském zákonném systému zdravotního pojištění. Oba měli uzavřené soukromé zdravotní pojištění. Naproti tomu byli F. van der Helder i D. Farrington v době, kdy pobývali v Nizozemsku, pojištění podle obecného zákona o mimořádných léčebných výdajích.

20 Po nabytí účinnosti ZVW dne 1. ledna 2006 měl CVZ za to, že F. van der Helder a D. Farrington mají nárok na věcné dávky v členském státě jejich bydliště k tíži Nizozemska v souladu s články 28 a 28a nařízení č. 1408/71, jelikož by spadali do zákonného systému povinného zdravotního pojištění upraveného ZVW, kdyby měli bydliště v Nizozemsku, a jelikož nemají nárok na starobní důchod v členském státě svého bydliště a byli v průběhu profesní kariéry nejdéle pojištění podle nizozemských právních předpisů v oblasti sociálního zabezpečení.

21 CVZ také rozhodl o srážkách příspěvků z důchodů vyplácených F. van der Helderovi a D. Farringtonovi, které upravuje článek 69 ZVW, do systému zákonného povinného zdravotního pojištění zavedeného tímto zákonem.

22 Centrale Raad van Beroep, u něhož podali F. van der Helder a D. Farrington odvolání proti rozsudkům, které vydal v prvním stupni Rechtbank Amsterdam, poznamenává, že vzhledem k tomu, že žalobci v původním řízení mají nárok na důchod nejméně ve dvou členských státech, nese náklady na věcné dávky podle čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 příslušná instituce členského státu, jehož právním předpisům důchodci podléhali nejdelší dobu.

23 Tento soud má za to, že uvedený pojem „právní předpisy“ umožňuje nejméně tři rozdílné výklady.

24 Podle prvního výkladu zastávaného F. van der Helderem a D. Farringtonem zahrnuje uvedený pojem právní předpisy upravující dávky v nemoci a mateřství. I když F. van der Helder ani D. Farrington nezpochybují, že pracovali nejdelší dobu v Nizozemsku a že nejdéle podléhali nizozemským právním předpisům v oblasti sociálního zabezpečení, nebyli naopak nikdy v Nizozemsku pojištění v rámci zákonného systému zdravotního pojištění, nebo do něj každopádně přispívali po dobu kratší, než činila doba, po kterou byli zdravotně pojištění v jiných členských státech. V projednávaném případě je tedy členským státem, který ponese náklady na věcné dávky poskytované ve státě bydliště, u F. van der Helder a Finsko a u D. Farringtona Spojené království. Tento výklad je podle jejich názoru potvrzen rozsudkem Regeringsrätten (Nejvyšší správní soud, Švédsko) č. 4381-10 ze dne 14. prosince 2011 ve věci Wehmeyer. V případě, že bude zvolen tento způsob uvažování, bude podle předkládajícího soudu třeba zjistit, zda k určení „právních předpisů“ členského státu, jimž tyto

osoby podléhaly nejdelší dobu, musí být zohledněno pouze zákonné zdravotní pojištění, nebo též pojištění pro případ nemoci a mateřství jako celek.

25 Podle druhého výkladu, který zastává Rechtbank Amsterdam a podporuje předkládající soud, se pojem „právní předpisy“ týká důchodového pojištění, které tvoří základ stávajícího starobního důchodu dotyčných osob. Tento výklad údajně vychází z rozsudku ze dne 10. května 2001, Rundgren (C-389/99, Recueil, s. I-3731, body 44 až 49). Podle názoru uvedeného soudu je tento výklad také v souladu se způsobem financování systémů zdravotního pojištění prostřednictvím příspěvků založených na příjmech, které pobírají dotyčné osoby a které mají u poživatelů důchodu formu srážky z důchodu. Kdyby byl použit tento výklad, bylo by podle uvedeného soudu ještě nezbytné určit, zda je zapotřebí zohlednit všechny doby účasti v systému důchodového pojištění nezávisle na jejich základu a skutečném zaplacení příspěvků. Dále vyvstává podle tohoto soudu otázka, zda mají být odečteny doby, po které byly příspěvky do systému pojištění hrazeny dobrovolně.

26 Konečně podle třetího výkladu, který zastává CVZ, se pojmem „právní předpisy“ rozumí právní předpisy v oblasti systému sociálního zabezpečení jako celku. Podle názoru CVZ je cílem čl. 28 odst. 2 nařízení č. 1408/71 to, aby členský stát, do jehož systému sociálního zabezpečení daná osoba přispívala nejdelší dobu, nesl náklady na péči, které vzniknou v průběhu doby pobírání důchodu. Tento výklad se podle tvrzení CVZ opírá o čl. 1 písm. j) tohoto nařízení, který definuje pojem „právní předpisy“ odkazem na jeho článek 4. Kdyby byl přijat tento výklad, bylo by třeba si položit otázku ohledně zohledňování dob, po které byly hrazeny příspěvky do systému zdravotního pojištění dobrovolně.

27 Za těchto podmínek se Centrale Raad van Beroep rozhodl přerušit řízení a položit Soudnímu dvoru následující předběžnou otázku:

„Rozumí se výrazem právní předpisy, jimž poživatel důchodu podléhal nejdelší dobu, uvedeným v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení [...] č. 1408/71, právní předpisy týkající se dávek v nemoci a mateřství, právní předpisy upravující důchody, anebo všechny právní předpisy upravující oblasti sociálního zabezpečení uvedené v článku 4 tohoto nařízení, které byly použitelné na základě jeho hlavy II?“

28 Na žádost předkládajícího soudu rozhodl předseda Soudního dvora, že tato věc musí být projednána přednostně podle čl. 53 odst. 3 jednacího řádu Soudního dvora.

K předběžné otázce

29 Předkládající soud se táže, zda musí být čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 vykládán tak, že výrazem „právní předpisy“, kterým poživatel důchodu podléhal nejdelší dobu, obsaženým v tomto ustanovení, se rozumí právní předpisy o dávkách v nemoci a mateřství, právní předpisy upravující důchody, anebo všechny právní předpisy upravující oblasti sociálního zabezpečení uvedené v článku 4 tohoto nařízení, které byly použitelné.

30 Z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že tato otázka je položena v rámci sporu týkajícího se legality rozhodnutí nizozemských orgánů o uložení srážek příspěvků ze starobních důchodů vyplácených nizozemskému a britskému státnímu příslušníkovi, kteří jsou poživateli důchodů na základě právních předpisů několika členských států, mezi něž nepatří Francouzská republika ani Španělské království, kde mají bydliště, pro účely věcných dávek v nemoci poskytovaných na základě článku 28 nařízení č. 1408/71 v členském státě jejich

bydliště, v němž nemají nárok na tyto dávky. Tato rozhodnutí byla vydána poté, co v Nizozemsku dne 1. ledna 2006 nabyl účinnosti nový systém povinného zdravotního pojištění zavedený ZVW, který se poté, co nahradil systém upravený před tímto datem ZFW pouze pro zaměstnance, jejichž příjmy byly nižší než určité limity, vztahuje na všechny osoby, které mají bydliště nebo pracují v tomto členském státě.

31 V tomto ohledu je třeba připomenout, že článek 28 nařízení č. 1408/71 obsahuje „kolizní normu“, která zejména u poživatelů důchodu podle právních předpisů několika členských států, kteří mají bydliště v jiném členském státě, kde nemají nárok na věcné dávky v nemoci a mateřství, umožňuje určit instituci příslušnou k poskytování uvedených dávek, jakož i použitelné právní předpisy (v tomto smyslu viz rozsudky ze dne 10. ledna 1980, Jordens-Vosters, 69/79, Recueil, s. 75, bod 12; výše uvedený rozsudek Rundgren, body 43 a 44; ze dne 3. července 2003, van der Duin a ANOZ Zorgverzekerings, C-156/01, Recueil, s. I-7045, bod 39, jakož i ze dne 14. října 2010, van Delft a další, C-345/09, Sb. rozh. s. I-9879, bod 38).

32 Podle článku 28 odst. 1 tohoto nařízení obdrží tyto poživatelé důchodu tyto dávky v nemoci a mateřství poskytované příslušnou institucí členského státu svého bydliště, jestliže by na ně měli nárok podle právních předpisů členského státu povinného k vyplácení důchodu, kdyby měli bydliště na jeho území (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky van der Duin a ANOZ Zorgverzekerings, body 40, 47 a 53, jakož i van Delft a další, bod 39).

33 V souladu s čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 platí, že pokud je k vyplácení důchodů příslušných více členských států, nese náklady na věcné dávky v nemoci a mateřství jeden z nich v závislosti na době, po kterou důchodce podléhal právním předpisům každého z těchto členských států, a tyto náklady nese příslušná instituce členského státu „jehož právním předpisům důchodce podléhal nejdéle“.

34 V projednávaném případě z předkládacího rozhodnutí vyplývá, že se CVZ považuje za instituci, která je příslušná požadovat od žalobců v původním řízení úhradu příspěvků na věcné dávky v nemoci poskytované v souladu s článkem 28 nařízení č. 1408/71 v členském státě jejich bydliště z důvodu, že na základě odst. 2 písm. b) tohoto ustanovení podléhali po nejdéle dobu nizozemskému systému sociálního zabezpečení. Tento výklad sdílí v tomto řízení nizozemská a švédská vláda.

35 Žalobci v původním řízení ve svém vyjádření naopak tvrdí, že se uvedené ustanovení vztahuje k právním předpisům upravujícím dávky v nemoci a v mateřství. Estonská a finská vláda, jakož i vláda Spojeného království a Evropská komise se zase domnívají, že se jedná o právní předpisy upravující důchody.

36 Podle ustálené judikatury je pro výklad ustanovení práva Unie třeba vzít do úvahy zároveň jeho znění, kontext a cíle (viz zejména výše uvedený rozsudek Rundgren, bod 41 a citovaná judikatura).

37 Pokud jde o znění čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71, je pravda, jak uvedl F. van der Helder, že toto ustanovení odkazuje v první části své první věty na právní předpisy upravující dávky v nemoci a mateřství.

38 Tato okolnost nemůže být nicméně nezbytně rozhodující pro účely odpovědi, jež má být poskytnuta vnitrostátnímu soudu. Tato část první věty má totiž pouze připomenout povahu

dávek, které jsou předmětem hlavy III nařízení č. 1408/71, zatímco pojem „právní předpisy“ obsažený ve druhé části této věty, který je předmětem této otázky, se vztahuje k určení členského státu, který nese náklady na tyto dávky v konkrétním případě poživatelů důchodů, jež jsou poskytovány podle „právních předpisů“ jednoho nebo více členských států.

39 Kromě toho je třeba uvést, že ačkoli je pravda, že článek 1 písm. j) nařízení č. 1408/71 definuje pojem „právní předpisy“ tak, že se jím v podstatě rozumějí vnitrostátní právní předpisy týkající se odvětví a systémů sociálního zabezpečení uvedených v čl. 4 odst. 1 a 2 tohoto nařízení, jakož i zvláštních nepřispěvkových dávek uvedených v čl. 4 odst. 2a tohoto nařízení, nelze z toho vyvodit, že použití tohoto výrazu v jiných ustanoveních uvedeného nařízení odkazuje systematicky na všechna odvětví a systémy sociálního zabezpečení.

40 Cílem článků 1 písm. j) a čl. 4 odst. 1 až 2a nařízení č. 1408/71 je totiž, jak správně uvedla finská vláda, pouze vymezit věcnou oblast působnosti tohoto nařízení a vyloučit zejména smluvní ustanovení. Cílem těchto ustanovení není naopak určit zvláštní pravidla vztahující se na různé kategorie dávek, které tvoří hlavu III tohoto nařízení.

41 Za těchto podmínek je třeba pro účely určení významu pojmu „právní předpisy“, jimž důchodce podléhal nejdéle dobu, obsaženého v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71, odkázat na kontext a cíl tohoto ustanovení.

42 V této souvislosti je nutno uvést, že článek 28 nařízení č. 1408/71 je podobně jako články 27 a 28a součástí oddílu 5 kapitoly 1 hlavy III uvedeného nařízení, která se týká nároků poživatelů důchodu na dávky v nemoci a mateřství.

43 Článek 27 nařízení č. 1408/71 se vztahuje na situaci poživatele důchodu, který má nárok na důchod podle právních předpisů několika členských států, z nichž jeden je členským státem, na jehož území má bydliště, a který má v posledně uvedeném státě nárok na dávky. Článek 28 tohoto nařízení, jak vyplývá již z bodů 31 a 32 tohoto rozsudku, se týká situace důchodce, který má nárok na důchod podle právních předpisů jednoho nebo více členských států, které nejsou státy jeho bydliště, a který nemá v posledně uvedeném státě nárok na dávky. Ustanovení článku 28a uvedeného nařízení pak upravuje situaci, která je srovnatelná se situací popsanou v jeho článku 28, avšak s tím rozdílem, že v členském státě bydliště existuje nárok na věcné dávky.

44 V systému takto zavedeném uvedenými články 27, 28 a 28a je institucí, která nese náklady na věcné dávky v nemoci a mateřství, vždy instituce členského státu příslušného pro vyplácení důchodu, jelikož důchodce by měl na tyto dávky nárok na základě právních předpisů tohoto členského státu, kdyby měl na jeho území bydliště (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Rundgren, bod 46).

45 V této souvislosti článek 28a nařízení č. 1408/71, který upravuje situaci, kdy členský stát bydliště důchodce nepodřizuje nárok na věcné dávky podmínkám pojištění nebo zaměstnání, ještě explicitně stanoví, že „náklady na [tyto dávky] nese instituce jednoho z členských států příslušných v oblasti důchodů“, tak aby je nenesl členský stát, na jehož území má dotyčná osoba bydliště pouze z toho důvodu, že v něm bydlí. Cílem tohoto ustanovení je tedy zabránit penalizaci těch členských států, jejichž právní předpisy přiznávají nárok na věcné dávky výlučně na základě bydliště na jejich území, a to určením instituce, která nese náklady na věcné dávky poskytované v těchto státech podle stejných pravidel, jaká

se uplatňují na základě článku 28 uvedeného nařízení v případech, členských států, které takový nárok neuznávají (v tomto smyslu viz výše uvedený rozsudek Rundgren, bod 45).

46 Soudní dvůr již přitom rozhodl, že na základě těchto pravidel vyplácí instituce místa bydliště věcné dávky důchodcům na účet a k tíži instituce jednoho z členských států příslušných v oblasti důchodů (viz výše uvedené rozsudky Rundgren, bod 45, jakož i van Delft a další, bod 39).

47 Z toho vyplývá, že systém zavedený články 27, 28 a 28a nařízení č. 1408/71 zavádí vazbu mezi příslušností vyplácet důchody a povinností nést náklady na věcné dávky v nemoci a mateřství, přičemž tato povinnost je ve vztahu ke skutečné příslušnosti v oblasti důchodů akcesorická (viz výše uvedený rozsudek Rundgren, bod 47).

48 Jak uvedl generální advokát v bodech 48 až 51 svého stanoviska, takový systém má v souladu s cílem sledovaným článkem 28a nařízení č. 1408/71, jak je připomenut v bodě 45 tohoto rozsudku, zamezit penalizaci členských států, jejichž právní předpisy přiznávají nárok na dávky v nemoci a mateřství pouze na základě bydliště na svém území.

49 Z toho vyplývá, že „právními předpisy“, jimž důchodce podléhal po nejdelší dobu, jež jsou uvedeny v čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71, jsou právní předpisy upravující důchody.

50 Pokud jsou tedy dotyčné osoby, tak jako ve věci v původním řízení, poživateli důchodů, na které mají nárok podle právních předpisů několika členských států, a mají bydliště v jiném členském státě, v němž nemají nárok na věcné dávky v nemoci a mateřství, nese náklady na tyto dávky podle tohoto ustanovení členský stát příslušný ve věci důchodů, jehož právním předpisům uvedené osoby podléhaly v tomto ohledu nejdelší dobu.

51 Tento výklad je podpořen článkem 33 nařízení č. 1408/71, jelikož toto ustanovení opravňuje právě ten členský stát, jenž je příslušný k vyplácení důchodu a jehož právní předpisy stanoví srážky příspěvků na krytí dávek v nemoci a mateřství, aby tyto srážky prováděl z důchodů, které má vyplácet, pokud jsou tyto dávky poskytovány na jeho náklady ve státě bydliště uvedeného poživatele důchodu podle článků 27, 28 a 28a tohoto nařízení.

52 Uvedený výklad je potvrzen také článkem 95 nařízení č. 574/72, ve znění pozměněném a aktualizovaném nařízením č. 118/97, ve znění nařízení č. 1223/98, z něhož vyplývá, že v souladu s článkem 36 nařízení č. 1408/71 jsou věcné dávky v nemoci a mateřství poskytované poživatelům důchodu v jejich státě bydliště v každém případě propláceny členským státem, který je příslušný k vyplácení důchodů, a který tak nese převážnou část rizika spojeného s poskytováním věcných dávek v nemoci v členském státě, kde má poživatel důchodu bydliště (v tomto smyslu viz výše uvedené rozsudky van der Duin a ANOZ Zorgverzekeringen, bod 44, jakož i van Delft a další, bod 79).

53 V odůvodnění svého rozhodnutí vznáší předkládající soud otázku, zda se pro účely čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 musí zohlednit pouze doby povinného pojištění a doby, v nichž byly hrazeny příspěvky, tedy nikoli doby dobrovolného pojištění a doby, po které nebyly hrazeny žádné příspěvky.

54 Z údajů předložených Soudnímu dvoru nicméně nevyplývá, že by odpověď na tuto otázku, jak při jednání potvrdil v odpověď na otázku Soudního dvora F. van der Helder, jakož

i nizozemská vláda a Komise, byla takové povahy, že by mohla mít ve věci v původním řízení vliv na určení členského státu, který nese náklady na dotčené dávky, jelikož právními předpisy upravujícími důchody, jimž žalobci v původním řízení podléhali nejdelší dobu, jsou každopádně nizozemské právní předpisy.

55 Vzhledem k tomu, že za těchto podmínek je tento dotaz hypotetické povahy, není třeba na něj odpovídat (v tomto smyslu viz rozsudek ze dne 22. června 2010, Melki a Abdéli, C-188/10 a C-189/10, Sb. rozh. s. I-5667, bod 27).

56 Na položenou otázku je proto třeba odpovědět tak, že čl. 28 odst. 2 písm. b) nařízení č. 1408/71 musí být vykládán v tom smyslu, že „právní předpisy“, kterým poživatel důchodu podléhal nejdelší dobu, uvedené v tomto ustanovení, jsou právní předpisy upravující důchody.

K nákladům řízení

57 Vzhledem k tomu, že řízení má, pokud jde o účastníky původního řízení, povahu incidenčního řízení vzhledem ke sporu probíhajícímu před předkládajícím soudem, je k rozhodnutí o nákladech řízení příslušný uvedený soud. Výdaje vzniklé předložením jiných vyjádření Soudnímu dvoru než vyjádření uvedených účastníků řízení se nenahrazují.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (třetí senát) rozhodl takto:

Článek 28 odst. 2 písm. b) nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, pozměněného a aktualizovaného nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996, ve znění nařízení Evropského parlamentu a Rady (ES) č. 1992/2006 ze dne 18. prosince 2006, musí být vykládán v tom smyslu, že „právní předpisy“, kterým poživatel důchodu podléhal nejdelší dobu, uvedené v tomto ustanovení, jsou právní předpisy upravující důchody.

Podpisy.